

COVID – 19 INFEKSIYASI ASORATLARINING BA'ZI IJTIMOY KO'RSATKICHLARI

Xoliqov Qahramon Numonovich

FJSTI "Patologik fiziologiya va patologik anatomiya" kafedrası assistenti

qahramonqa85@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15531334>

Annotatsiya. 2019–2020 yillarning boshlarida insoniyat yangi virus COVID-19 infeksiyasiga duch keldi, u ko'plab mamlakatlarda tez tarqaldi va pandemiya darajasiga yetdi. 2020 yilning aprelida Uxan Markaziy shifoxonasi mutaxassislari koronavirusning buyrak faoliyatiga ta'sirini o'rganuvchi tadqiqotni e'lon qildi. Koronavirus infeksiyasiga chalingan, shifoxonaga yotqizilgan bemorlarning 27,06 foizida buyraklar shikastlanishi aniqlangan.

Kalit so'zlar: COVID-19, koronavirus infeksiyasi, pandemiya.

SOME SOCIAL INDICATORS OF COMPLICATIONS OF COVID-19 INFECTION

Abstract. In early 2019–2020, humanity was exposed to a new virus, COVID-19, which spread rapidly in many countries and reached pandemic proportions. In April 2020, experts from Wuhan Central Hospital published a study investigating the impact of coronavirus on kidney function. Kidney damage was found in 27.06% of hospitalized patients with coronavirus infection.

Keywords: COVID-19, coronavirus infection, pandemic.

НЕКОТОРЫЕ СОЦИАЛЬНЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ ОСЛОЖНЕНИЙ ИНФЕКЦИИ COVID-19

Аннотация. В начале 2019–2020 годов человечество подверглось воздействию новой вирусной инфекции COVID-19, которая быстро распространилась во многих странах и достигла уровня пандемии. В апреле 2020 года специалисты Центральной больницы Уханя опубликовали исследование, посвященное влиянию коронавируса на функцию почек. Поражение почек выявлено у 27,06% госпитализированных пациентов с коронавирусной инфекцией.

Ключевые слова: COVID-19, коронавирусная инфекция, пандемия.

Tadqiqot va usullar: Olingan ma'lumotlarga ko'ra 2020 yil 12 mart holatiga dunëning 116ta davlatida jami 126660 nafar bemorlarda COVID-19 koronavirus infeksiyasi aniqlangan, ulardan 68 305 nafari sog'aygan, 4 641 nafari vafot etgan. Xitoy Xalq Respublikasidan tashqari (80932 nafar) "COVID19" koronavirus infeksiyasi dunëdagi 115 davlatda 45 728 ta holat (Italiyada – 12462 nafar, Eron – 9000 nafar, Janubiy Koreyada – 7869 nafar, Frantsiyada – 2284 nafar, Ispaniyada – 2277, Germaniyada – 2078, AQShda – 1321 nafar, Shveytsariyada – 652 nafar, Yaponiyada – 639 nafar va bosh.) qayd etilgan. Olingan so'nggi ma'lumotlarga ko'ra 2020 yil 12 mart holatiga dunëning 116ta davlatida jami 126660 nafar bemorlarda COVID-19 koronavirus infeksiyasi aniqlangan, ulardan 68 305 nafari sog'aygan, 4 641 nafari vafot etgan. Xitoy Xalq Respublikasidan tashqari (80932 nafar) "COVID19" koronavirus infeksiyasi dunëdagi 115 davlatda 45 728 ta holat (Italiyada – 12462 nafar, Eron – 9000 nafar, Janubiy Koreyada – 7869 nafar, Frantsiyada – 2284 nafar, Ispaniyada – 2277, Germaniyada – 2078, AQShda – 1321 nafar, Shveytsariyada – 652 nafar, Yaponiyada – 639 nafar va bosh.) qayd etilgan. 2020 yilning 30 yanvarida Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ushbu epidemiyani Xalqaro ahamiyatga ega bo'lgan sog'liqni saqlash sohasidagi favqulodda holat, 11 martda esa pandemiya deb e'lon qildi.

Virus barcha davlatlarda aniqroq qilib ta'kidlaganda, butun dunyoda pandemiya vaziyatini yuzaga keltirdi va buning natijasida ko'plab muassasalar qatori umumiy o'rta ta'lim maktablari ham birdan ta'lim davomiyligini masofaviy tarzga o'tkazish hamda deyarli barcha bolalarning hech qayerga chiqmasdan faqat uyda dars mashg'ulotlarini davom ettirishni taqozo etdi. 188 mamlakatlar 1,5 milliarddan ortiq bolalar va o'smirlarga ta'lim oladigan maktablarni yopish bo'yicha umum milliy choralar ko'rildi. Bu esa aholining barcha qatlamiga kun tartibiga hamda salomatlik holatiga ma'lum bir darajada salbiy ta'sir ko'rsatdi. Shunday qilib, covid-19 pandemiyasi tarixda ta'lim tizimlarining eng uzoq uzoq muddatga to'xtatilishiga olib keldi va 160 mamlakatlarida deyarli 190 milliard o'quvchiga ta'sir ko'rsatdi.

Buyuk Britaniyada 2021-yil mart oyidan ko'ngillilar orasida SARS-CoV-2 koronavirusining organizmga ta'sirini o'rganish dasturi — «Human Challenge Program» doirasidagi tibbiy tadqiqotlar boshlandi. Hukumat ushbu tadqiqot ko'ngillilarga SARS-CoV-2 koronavirusi ataylab yuqtirilgan dunyodagi birinchi izlanish ekanligini ta'kidlagan. Uning maqsadi COVID-19'ga qarshi vaksinalar va ushbu kasallikni davolash usullarini takomillashtirish hamda rivojlantirishni o'z ichiga oladi. Birinchi ko'ngillilar guruhi bilan koronavirus xususiyatlarini o'rganayotgan Londonning «Royal Free Hospital» kasalxonasi mutaxassislari ish olib borgan. Tadqiqot ishtirokchilariga koronavirus xavfsiz hamda doimiy nazorat ostida bo'ladigan muhitda yuqtirildi. Ishtirokchilar shifokorlar va mutaxassislarning uzluksiz kuzatuviga olingan. Izlanish davomida inson immunitet tizimining Sars-CoV-2 virusiga qanday javob qaytarishini va virus yuqtirilgan bemor uning zarralarini qanday atrofga tarqatishini aniqlash ko'zlangan. Sog'lom ko'ngillilar orasida bu kabi tadqiqot gripp va bezgakka qarshi vaksinalarni ishlab chiqishda ham o'tkazilgan. Ammo ushbu tadqiqotdan farqli tomoni shundaki, ushbu sinovlarning ishtirokchilari dastlab tegishli vaksina bilan emlangan.

Xulosa: COVID-19 “koronavirus” bilan kasallanish xolati O'zbekistonda qayt etilgandan buyon Sog'liqni saqlash vazirligi va xorijiy yetuk mutaxassis doktorlar bilan tajribalar almashingan xolda koronavirusni davolash to'g'risidagi bosqichma bosqich o'rganishlar qarorlar, u to'g'risidagi bayonnomalar juda yaxshi natijalar bermoqda. Shu kecha kunduzgi xolatni inobatga oladigan bo'lsak ilg'or yevropa mamlakatlarida o'lim ko'rsatgichi 15% gacha yetayotgan vaqtda O'zbekistonda bu ko'rsatgich 0,8% ni tashkil etishi gapimizning yaqqol isboti. Surxondaryo viloyati negizida 2020-yilning mart oyidan i kunga qadar 1229 ta bemor kuzatilgan bo'lib ulardan 1167 tasi tuzalgan.

Surxondaryo viloyatida koronavirus kasalligini tarqalishini o'ziga xos xususiyatlari bor.

1. Viloyatning o'ziga xos iqlimi.
2. Aholining tarqoq joylashtirilganligi.
3. Tashqi omillarning o'ziga xosligi.

REFERENCES

1. COVID-19 и дети <https://www.euro.who.int/ru/health-topics/Life-stages/childand-adolescent-health/covid-19-and-children>
2. ЮНИСЕФ: Влияние COVID-19 на ухудшение психического здоровья детей и молодежи — это только «верхушка айсберга» <https://www.unicef.org/eca/ru/Press-relizy/yunisef-vliyaniye-covid-19-nauxudsheniye-psixicheskogo-zdorovya-detey-i-molodeji-eto-tolko>
3. Аверьянова, Н. И. Лечение и профилактика рецидивов пиелонефрита с кристаллурией у детей / Н. И. Аверьянова, Л. Г. Балуева // Российский вестник перинатологии и педиатрии. - 2016. - Т. - 61. - № 6. - С. 104-108

4. Baez D. Clinical findings of 6 children with COVID-19, risks factors associated with COVID-19 death, and detection of SARS-CoV-2 in different clinical specimens. 2020.
5. Cai J, Xu J, Lin D, et al. A Case Series of children with 2019 novel coronavirus infection: clinical and epidemiological features. Clin Infect Dis. 2020. doi: 10.1093/cid/ciaa198.
6. Хамракулов, Т. З., Бадридинов, О. У., & Шерназаров, А. Т. (2023). ИЗМЕНЕНИЯ В ПАТОГЕНЕЗЕ МИКРОЦИРКУЛЯЦИИ ПОДЖЕЛУДОЧНОЙ ЖЕЛЕЗЫ ПРИ ГИПОКСИЧЕСКОЙ ГИПОКСИИ. *Klinik va profilaktik tibbiyot jurnali*, 180-185.
7. Xoliqov, Q., & Badriddinov, O. (2023). A STUDY OF LIPID METABOLISM IN REGULAR BLOOD DONORS. *Евразийский журнал медицинских и естественных наук*, 3(12), 35-38.
8. Холматова, Ё. Н., Хамдамов, Х. О., Бадридинов, О. У., & Шарапова, М. Б. (2021). СОВРЕМЕННЫЕ ВЗГЛЯДЫ НА ПАТОГЕНЕЗ УВЕИТОВУ ДЕТЕЙ. *Экономика и социум*, (11-2 (90)), 620-624.
9. Badriddinov, O., & Ashuraliyeva, S. (2025). INTERRELATED MECHANISMS OF CELLULAR INFLAMMATION AND DEMYELINIZATION IN DIABETIC NEUROPATHY. *Modern Science and Research*, 4(5).
10. Usmonjon o'g'li, B. O. (2025). DOIMIY QON TOPSHIRUVCHI DONORLARDA LIPOPROTEIDLAR ALMASHINUVINI O'RGANISHNING DOLZARBLIGI.
11. Islamova, S. T., Nazarova, M. A., Burkhanov, A. U., Khamraev, F., Isagova, B. U., Xamdamov, S., ... & Badriddinov, O. U. (2025). Antibacterial and antioxidant effects of Punicalagin extracts from Punica granatum peels. *Caspian Journal of Environmental Sciences*, 1-10.
12. Usmonjon o'g'li, B. O. (2025). Pathophysiological Processes Causing the Development of Obesity. *Miasto Przyszłości*, 57, 87-93.
13. Usmonjon o'g'li, B. O. LIPOPROTEIN METABOLISM OF REGULAR BLOOD DONORS.
14. Usmonjon o'g'li, B. O. LIPOPROTEIN METABOLISM OF REGULAR BLOOD DONORS.
15. Хамракулов, Т. З., & Бадридинов, О. У. ИЗМЕНЕНИЯ ГЕМОРЕОЛОГИИ В ПАТОГЕНЕЗЕ МИКРОЦИРКУЛЯТОР-НЫХ РАССТРОЙСТВ ПРИ ТЕЧЕНИЕ ГИПОКСИЧЕСКОЙ ГИПОКСИИ.